

Tráth a Dó: Teaghlaigh an Chreidimh

Rang 1 agus 2 (P3–P4)

Cúlra do Mhúinteoirí

Ní thiteann teaghlach ar bith anuas ón spéir mar aonad foirfe; caithfidh cumas ghrá an teaghlaigh a bheith ag fás agus ag forbairt i gcónaí. Iarrtar orainne ar fad a bheith ag dréim leis an rud atá níos mó ná ár mbeatha féin, níos mó ná ár dteaghlach féin a aimsiú, agus caithfidh gach teaghlach leanúint leis an gcuardach seo. Bíodh an t-aistear cuardaigh seo á dhéanamh againn mar theaghlaigh, muid ag tacú lena chéile. (*Amoris Laetitia*, 325)

Is é An Pápa Proinsias Easpag na Róimhe agus ceann infheicthe na hEaglaise Caitlicí Rómhánaí. De réir na n-uimhreacha is déanaí ón Vatacáin, tá An Pápa Proinsias mar cheann ar 1,285 milliún Caitliceach ar fud an domhain.¹ Baineann an Pápa úsáid as na meáin éagsúla le dul i dteagmháil leis an bpobal sin. Labhraíonn sé go pearsanta leis an lucht féachana in aghaidh na seachtaine, bíonn sé ag craoladh, ag gíolcaireacht, scríobhann sé litreacha agus doiciméid.

Sa bhliain 2016, scríobh an Pápa spreagadh aspalda, sé sin, doiciméad a shoiléirigh teagasc na hEaglaise ar son phobal Dé. Is é *Amoris Laetitia* (*Lúcháir an Ghrá*) teideal an cháipéis seo. Múineann sé dúinn mar gheall ar an ngrá sa teaghlach. Tuigtear go mbíonn deacrachtaí agus dúshláin roimh an uile theaghlach, nach bhfuil a leithéid de rud ann agus teaghlach foirfe. 'Níl teaghlach foirfe ar bith ann ... Is féidir linn an oidhreacht seo a bhronnadh ar an chlann, mar cheacht le foghlaim: déantar botúin, teipeann orainn, ach ní hé sin an rud is tábhachtaí áfach. Níl sna deacrachtaí agus sna fadhbanna seo ach deis le go bhféadfaí dul i dteagmháil níos dlúithe lenár muintir, agus le Dia.'²

I mí Lúnasa 2018, déanfar ceiliúradh ar Chruinniú Domhanda na dTeaghlach i mBaile Átha Cliath, agus ar fud na tíre. Tionóltar Cruinniú Domhanda na dTeaghlach gach tríú bliain, agus déantar ceiliúradh ann ar shaol an teaghlaigh, agus ar thiomantas na hEaglaise i leith tacaíocht a chur ar fáil do na teaghlaigh. Is é an téama a roghnaigh An Pápa Proinsias le haghaidh Cruinniú Domhanda na dTeaghlach 2018 ná: Soiscéal an Teaghlaigh, Lúcháir don Domhan.

Déanfaidh Seachtain na Scoileanna Caitliceacha 2018 an teaghlach a cheiliúradh, mar ullmhúchán don ócáid stairiúil uathúil seo. Meabhraíonn An Pápa Proinsias dúinn in *Amoris Laetitia* gur comhluadar na dteaghlach atá san Eaglais. I rith na seachtaine seo déanfar ceiliúradh ar an ngrá sa bhaile i measc an teaghlaigh, i measc phobal na scoile, i measc phobal an pharóiste, i measc phobal an domhain.

1. *The Pontifical Yearbook 2017 agus Annuarium Statisticum Ecclesiae 2015*, 06.04.2017.

2. Aitheasc an Phápa Proinsias ag Féile na dTeaghlach, Benjamin Franklin Parkway, Philadelphia, 27 Meán Fómhair 2015.

Ón gCuraclam: Leibhéal 2

An Creideamh Caitliceach

Mistéir Íosa Críost

- Íosa ag léiriú grá Dé (1 Eoin 4:9)
- Bhí grá ar leith ag Íosa dá Athair (CCC 473: uathachas Íosa; Marcas 14:32–6; Lúcas 10:21–2)
- Léirigh Íosa an grá a bhí aige do Dhia trí ghuí chuige, trína chuid gníomhaíochtaí, tríd an soiscéal a chraobhscaoileadh,
- (CCC 2599; Marcas 6:46; Lúcas 6:12; Matha 14:23)
- Mhúin Íosa dúinn go bhfuil grá ag Dia ár nAthair dúinn, is de chlann Dé sinn

An Cruthú

- Is é Dia ár nAthair an Cruthaitheoir. Tugann sé grá dúinne mar bhaill dá chlann féin (Gein. 1:26–7; Gein. 2:5–7)

Mistéir na hEaglaise (Teaghlach: Eaglais Bhaile. Pobal: Eaglais Áitiúil)

- Is éard atá san Eaglais ná pobal a chruinníonn le chéile le héisteacht le briathar Dé agus an teachtaireacht sin a chur i gcrích (CCC 749–52)
- Tá clann Dé beag bean ar aois, ar chine, ar chultúr, ar chumas (CCC 775)
- Is í an Eaglais an pobal a chraobhscaoileann soiscéal Íosa (misean)
- Cruinníonn na Caitlicigh lena chéile le hadhradh a dhéanamh mar phobal paróisteach (CCC 1069, 1071, 2179)
- Ní adhráimid inár n-aonar, ach mar bhaill phobal Dé
- An Pápa mar cheann infheicthe na hEaglaise (CCC 880–82; 936–7)
- An teaghlach ag feidhmiú mar chuid den phobal Críostaí
- An scoil mar chuid den phobal Críostaí. Cad a tharlaíonn sa scoil Chaitliceach? Éarláimh na Scoile

An Scrioptúr Naofa

Breith agus Óige Íosa

- Scéal bhreith Íosa (Lúcas 2:1–20).
- Toirbhirt: Anna agus Simeon (Lúcas 2:22–40).
- Aimsítear Íosa sa teampall (Lúcas 2:41–52).

Saol Poiblí Íosa

- Íosa ag guí (Marcas 6:46; Lúcas 6:12; Matha 14:23)
- Íosa solas an domhain (Eoin 8:12)

An Urnaí agus an Liotúirge

Urnaí

- Is san 'Ár nAthair' a mhúin Íosa dá lucht leanúna conas guí a dhéanamh (CCC 2607)

Urnaí Fhoirmiúil

- 4ú rúndiamhair sólásach an phaidrín

Paidreacha Breise

- Beannacht an Teaghlach
- Paidir do Mhuire, máthair Íosa, ár máthair féin

Na Sacraimintí

- Is é an Baisteadh an tsacraimint a thugann isteach san Eaglais sinn, a dhéanann baill chlann Dé dinn (CCC 1213, 1226, 1239–41, 1243, 1257, 1267, 1272, 1278–80, 1282)

An tAifreann, an tArán Naofa

- Ag an Aifreann roinntear arán na beatha leis an bpobal mar a rinne Íosa ag an Suipéar Déanach (SC 10)

An Mhoráltacht Chríostaí

Teagasc Sóisialta na hEaglaise

- Déanann an Eaglais cúram de na heasláin ar bhealach ar leith, agus guíonn ar a son

OCG sa chomhthéacs Críostaí

- Is bronntanas ó Dhia é mo theaghlach
- Buanna agus luachanna Theaghlach Naofa Nazarat
- Bíonn grá Íosa le sonrú nuair a thugann ár muintir grá dúinne agus dá chéile
- Bíonn freagracht i leith na ndaoine eile ar gach ball teaghlach

An Luan: Ár dTeaghlach sa Bhaile

Machnamh

Gabhaim buíochas le Dia go bhfuil teaghlach ann, agus cé nach gceapann siad go bhfuil siad foirfe amach is amach, maireann siad go grámhar lena chéile, comhlíonann siad glao Dé, déanann siad dul chun cinn cé go dteipeann go minic orthu. Léiríonn obair an tSionaid dúinn nach bhfuil a leithéid de rud ann agus an teaghlach foirfe, ach go mbíonn an teaghlach mar mhíreanna mearaí, an dúshlán atá ann ná na fadhbanna, na dúile, aoibhneas an tsaoil, gnéithe beatha éagsúla a chur ag réiteach lena chéile. (*Amoris Laetitia*, 57)

Smaoinigh

Is baill teaghlach sinne ar fad. Bíonn teaghlach éagsúil óna chéile, maireann siad ar bhealaí éagsúla in áiteanna éagsúla, ach roinntear rud amháin ina measc: an grá.

Baineann gaolta éagsúla le baill an teaghlach. Bíonn mac nó iníon, deartháir nó deirfiúr, máthair nó athair, seanathair nó seanmháthair ann, aintíní agus uncailí, nianna agus neachtanna. Cén taithí theaghlach atá ag na daltaí féin? Spreag iad le cur síos a dhéanamh ar an saol sa bhaile.

► Déan machnamh faoi agus luaigh ainmneacha na ndaoine i do theaghlach féin.

Paidir

(*Déan aithris ar an mhúinteoir*)

A Dhia Ghrámhar éist lenár nguí.
Bíodh ár dteaghlach ar do chúram
grámhar inniu agus i gcónaí.
Amen.

► Breathnaigh ar an bpictiúr thíos

Cé atá sa phictiúr?

Is ball teaghlach é An Pápa Proinsias chomh maith le cách.

Regina agus Mario is ainm dá mháthair agus dá athair. Tugtar Alberto agus Oscar ar a dheartháireacha, Marta agus Maria ar a dheirfiúracha. Tugann sé aire agus grá dá mhuintir, agus cúitíonn siadsan ar an mbealach céanna é.

Is ábhar tábhachtach don Phápa é an teaghlach, agus grá i measc an teaghlach. Iarrann sé orainn machnamh a dhéanamh ar an téama sin agus an grá i measc an teaghlach a cheiliúradh. Toisc gur baisteadh sinn, is de chlann Dé sinn. Beimid ag breathnú i rith na seachtaine ar na bealaí éagsúla inar féidir an grá i measc teaghlach áirithe a cheiliúradh.

Nuair a bhuaileann laethanta saoire an tsamhraidh linn beidh ceiliúradh ollmhór ann do theaghlach ar fud an domhain. D'iarr An Pápa Proinsias orainn tosach a chur leis an gceiliúradh seo in Éirinn i rith mhí Lúnasa.

Nóta: Tuilleadh eolais faoin naoú Cruinniú Domhanda na dTeaghlach, 21–26 Lúnasa 2018 ag: www.worldmeeting2018.ie

Scrúdaigh

Ball teaghlaigh a bhí in Íosa. Chónaigh sé i Nazarat le Muire a mháthair, is a fear céile Íosaf.

Breathnaigh ar íocón an Teaghlaigh Naofa.

- Ainmnigh na daoine sa phictiúr.
- Conas mar a thug siad aire dá chéile?
- Cad iad na rudaí a rinne an Teaghlach Naofa i dteannta a chéile?
- Cén t-ábhar cainte a bhíodh acu?
- Cén áit ina ndearnadar an tsiopadóireacht?
- Cén caitheamh aimsire a bhíodh acu?
- Cé a thug Íosa ar scoil nuair a bhí sé óg?
- Cén áit ina mbídís ag guí?

Paidir

Nuair a bhí sé fásta, mhúin Íosa dúinn mar gheall ar a athair ar Neamh. Mhúin Íosa dúinn conas guí chun an tAthair. **Ár nAthair ...**

Léigh: Aimsítear Íosa sa Teampall (Lúcás 2:41–52)

Machnamh

- An bhfuil ár dteaghlach féin ar nós an Teaghlaigh Naofa?
- Cad iad na rudaí a dhéanaimid le chéile, a bhíodh ar siúl ag an Teaghlach Naofa chomh maith?
- Cathain a thugamar grá dá chéile i measc an teaghlaigh?

Amhrán: 'Nuair a bhí Íosa Óg' (*I nGrá Dé*, Rang 1/P3, Téama 2: Íosa, l. 83)

Gníomhaíocht

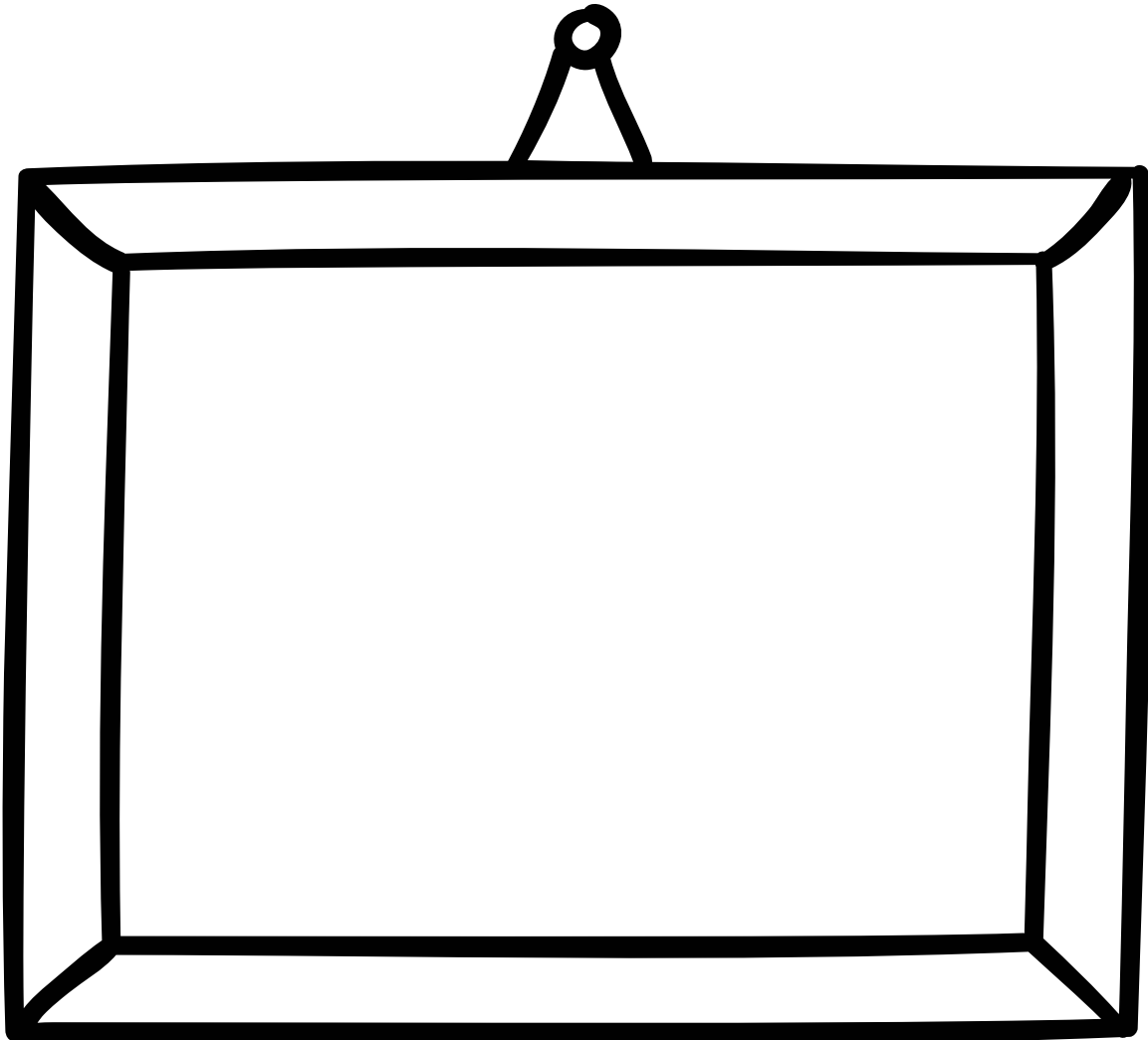
Tarraing pictiúir de bhaill an teaghlaigh ar leathanach oibre an Luain. Cuir na pictiúir ar taispeáint sa spás urnaí sa rang.

An Luan: Ár dTeaghlach sa Bhaile

Leathanach Gníomhaíochta

Mo Theaghlach

A Íosa, a Mhuire, a
Iósaif, cabhraigh le mo
theaghlach a bheith
níos mó cosúil leis an
Teaghlach Naofa in
aghaidh an lae.

An Mháirt: Ár dTeaghlach Scoile

Machnamh

Ní ghlacann an scoil áit na dtuismitheoirí, comhlánaíonn siad a chéile. Bunphrionsabal atá anseo: 'comhlíonann na húdaráis eile atá gafa in oideachas a gcuid dualgais in ainm na dtuismitheoirí, i gcead dóibh, ar an mbealach údaraithe.' (*Amoris Laetitia*, 84)

Smaoinigh

Tabhair ceacht an lae inné chun cuimhne. Smaoinigh ar an Teaghlach Naofa agus ar na himeachtaí éagsúla a roinneamar, agus a roinneadar siúd lena chéile mar theaghlach.

Feidhmíonn an scoil ar nós teaghlaigh. Is comhlúadar ar leith sinn. Bíonn nasc speisialta i measc baill na scoile. Bímid ag feidhmiú mar aonaid, mar ghrúpaí, mar ranganna, mar phobal iomlán na scoile.

Bí ag smaoineamh ar na himeachtaí a dhéanaimid in aghaidh an lae. An imeachtaí ranga nó imeachtaí na scoile uile iad? Is féidir ealaín, PE, am lóin, an tionól scoile, scríbhneoireacht, urnaí a lua. Tabhair samplaí a bhaineann leat féin amháin.

Baineann ainmneacha le baill teaghlaigh, agus tá ainm ar leith ag an scoil seo againne. Déan ainm na scoile a phlé, agus an tábhacht reiligiúnach a bhaineann leis.

Paidir

(*Déan aithris ar an mhúinteoir*)

A Dhia Ghrámhar, éist lenár nguí.

Bíodh an teaghlach scoile ar do chúram grámhar, inniu agus i gcónaí. Amen.

Scrúdaigh

Meabhraíonn An Pápa Proinsias dúinn gur teaghlach de shórt é pobal na scoile. Díreach mar a tharlaíonn sa bhaile, bíonn ról áirithe ag daoine áirithe. Léirimid meas agus urraim ar an uile bhall scoile. Tugaimid aire don phobal scoile díreach mar a dhéanaimid sa bhaile.

► Cad iad na bealaí ina ndéileáimid lena chéile ar scoil?

- Cathain a bhíimid lách lena chéile? Cabhrach? Fial? Cainteach? Aireach? Spraíúil?

Tugaimid aire dá chéile agus do thimpeallacht na scoile. Roinnimid agus cabhraímid. Glacaimid turas agus léirimid meas ceart. Gearraimid fíor na croise orainn féin agus guímid mar a d'iarr Íosa orainn.

Gníomhaíocht

Líon an leathanach fíorais scoile ar bhileog oibre Dé Máirt agus cuir na torthaí ar taispeáint in áit urnaí an ranga.

Smaoinigh

Déan taighde faoi éarlamh na scoile nó an pharóiste. An bhfuil an creideamh a léiríodar ábhartha do shaol na scoile inniu?

- Conas a chabhraíonn na naoimh linne aithne a chur ar Dhia, agus é a ghrá?
- An bhfuil paidir scoile nó aintiún scoile ar bith agaibh?

An Mháirt: Ár dTeaghlach Scoile

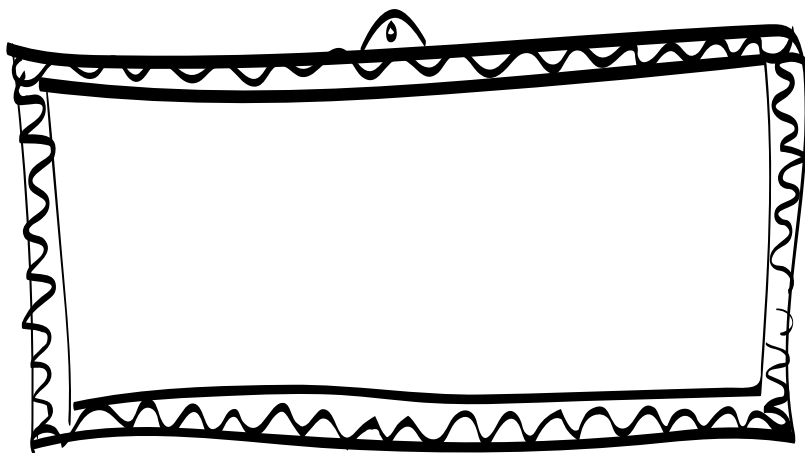
Is Teaghlach í an Scoil Chaitliceach!

Bileog Eolais

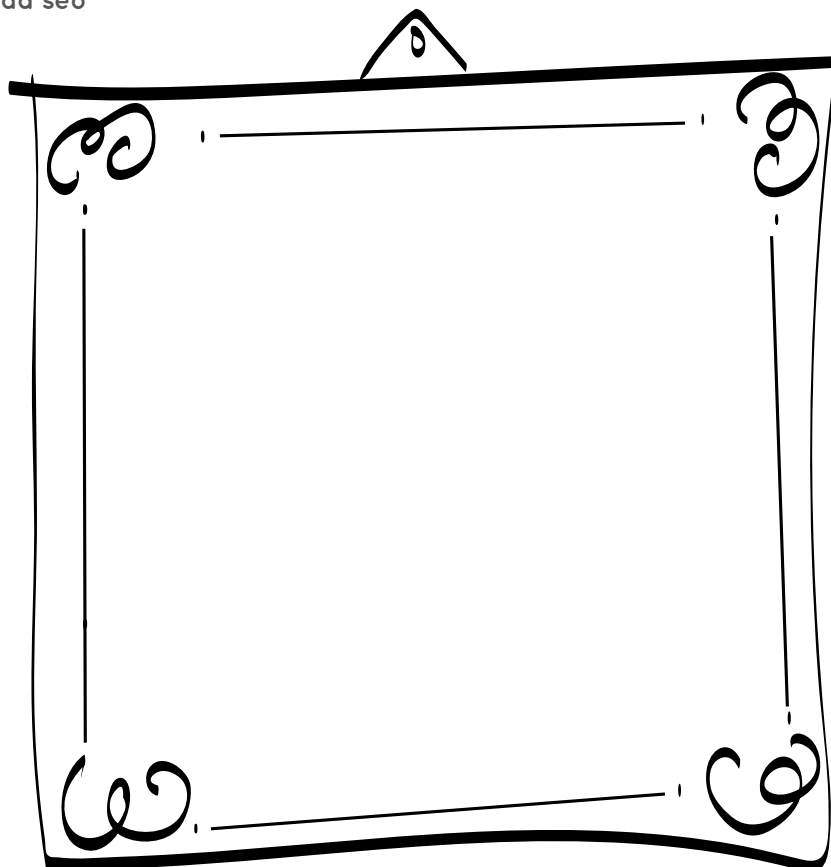
Ainm _____

Ainm na Scoile _____

Táim i Rang _____.

Is baill den phobal scoile iad seo

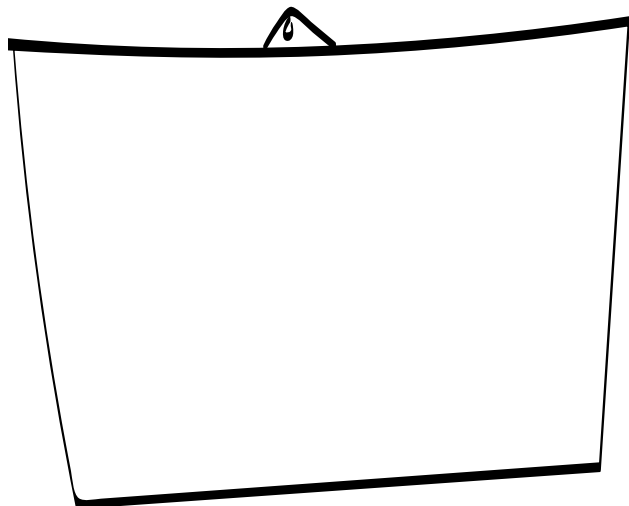

Seo an bealach ina dtugaimid aire dá chéile ar scoil

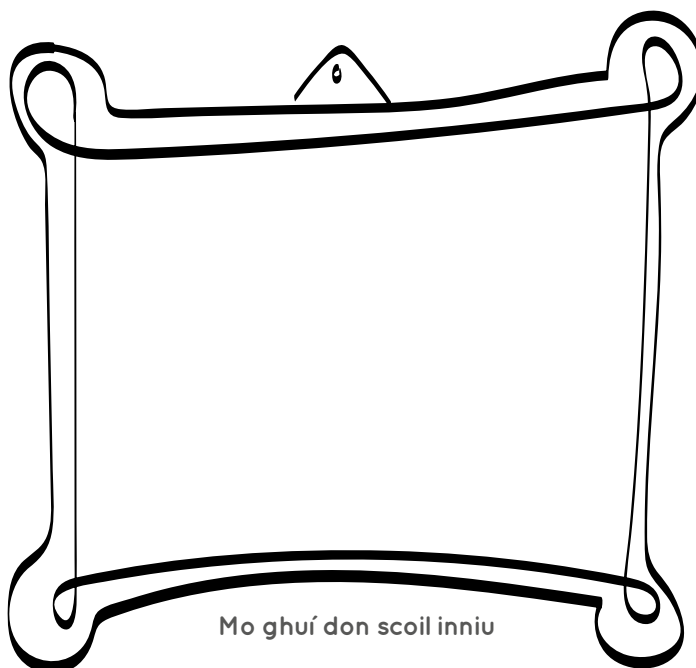

An Mháirt: Ár dTeaghlach Scoile

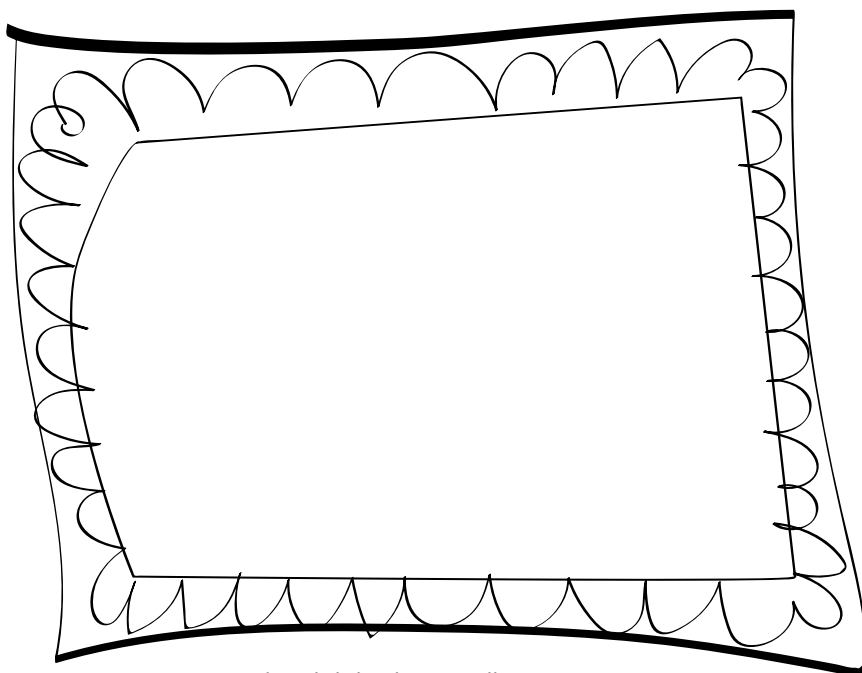
Leathanach Gníomhaíochta

Pictiúr den scoil

Mo ghuí don scoil inniu

An cluiche is ansa liom

An Déardaoin: Ár dTeaghlach Paróisteach

Machnamh

Is é an paróiste is mó a chuireann aire thréadach ar fáil do na teaghlaigh. Is comhlúadar na dteaghlach é an paróiste, ina mbíonn pobail bheaga, eagrais agus cumainn eaglasta ag maireachtáil i gcomhréir lena chéile. (*Amoris Laetitia*, 202)

Smaoinigh

Beimid ag díriú inniu ar bhealach eile ina nasctar clann Dé lena chéile de bharr an ghrá. Bíonn cónaí orainn i bpobal, nó i ngrúpa a nasctar lena chéile de bharr ghrá Dé. Tugtar 'an paróiste' ar an bpobal speisialta seo.

Toisc go nascann grá Dé lena chéile sinn, bímid ag ceiliúradh i bhfoirgneamh ar leith. Uaireanta tugtar 'Teach Dé' ar an áit seo.

- Cad a thugaimid air?
- Cad is ainm do na séipéil áitiúla?

Nóta: Ba mhaith an rud é sraith phictiúr den séipéal áitiúil a bheith agat.

Paidir

(*Déan aithris ar an mhúinteoir*)

A Dhia ghrámhar, éist lenár nguí.

Bíodh pobal an pharóiste ar do chúram grámhar inniu agus i gcónaí.

Amen.

Scrúdaigh

Tugtar 'Paróistigh' ar bhaill phobal an pharóiste. Cruinníonn pobal an pharóiste lena chéile ar ócáidí áirithe, ach leis an aidhm chéanna acu i gcónaí, sé sin grá Dé dóibh a cheiliúradh. Bíonn lúcháir ar bhaill an pharóiste toisc go ngránn siad Dia, agus go ngránn seisean iadsan.

Ar an Domhnach (nó tráthnóna Sathairn) cruinníonn pobal an pharóiste lena chéile ar Aifreann. Bíonn an sagart mar cheiliúraí ag an ócáid speisialta seo. Tugaimid grá buan Dé chun cuimhne. Éistimid le scéalta ón leabhar naofa darbh ainm an Bíobla. Cloisimid faoin mbealach inar mhúin Íosa dúinn mar gheall ar Dia ár nAthair, agus conas is féidir é a ghrá trí ghrá a léiriú don duine eile, agus trí ghrá a thabhairt dár muintir féin ach go háirithe. Mhúin Íosa dúinn conas urnaí a dhéanamh chuig Dia ár nAthair.

- Cad is ainm don phaidir ar leith a ghuímid chun an tAthair ar Neamh?

Scrúdaigh leagan amach an pharóiste.

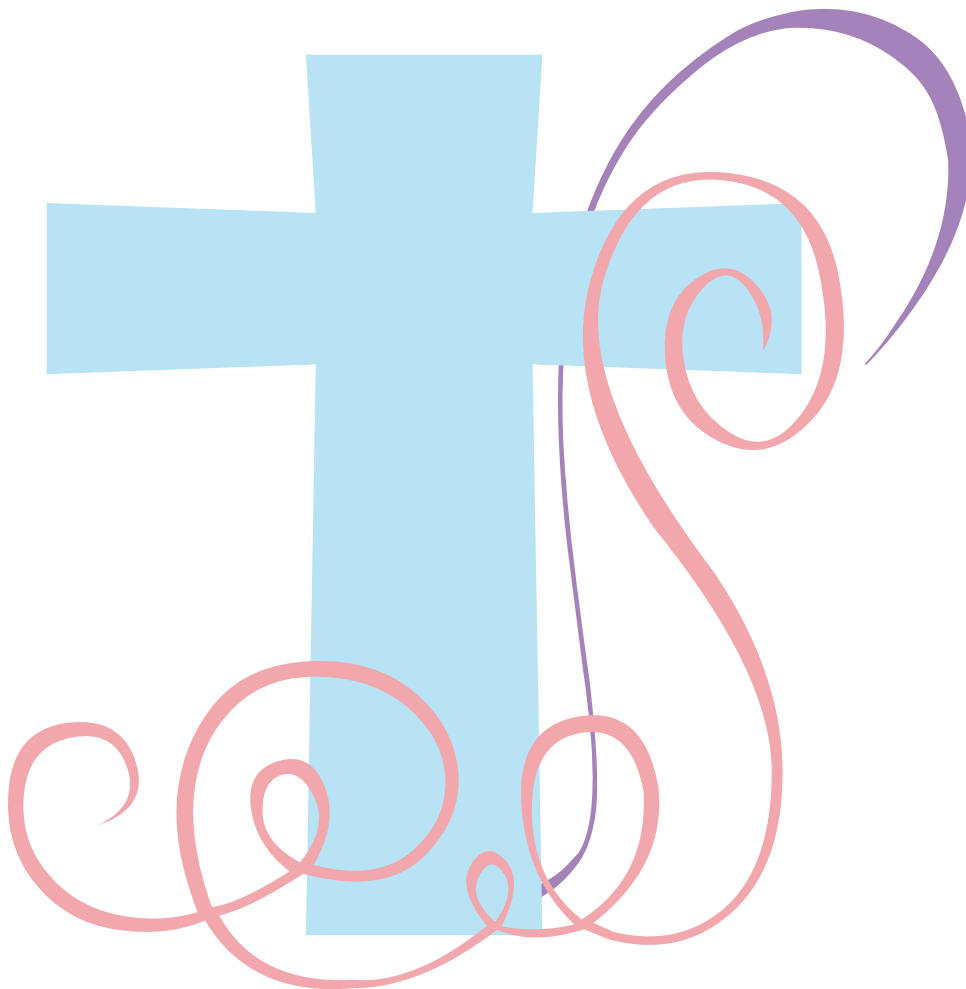
- Cad is ainm don sagart áitiúil?
- Cén lá, cén t-am a bhíonn an tAifreann á rá i rith na seachtaine?
- An bhfuil aithne agat ar aon duine eile a oibríonn sa séipéal áitiúil?

Cruinníonn pobal an pharóiste lena chéile ar ócáidí eile chomh maith.

- Cad iad na hócáidí seo? (m.sh. Baisteadh, Pósadh, Sochraid, Céad Faoistin)

Gníomhaíocht

Ar leathanach oibre Dé Déardaoin, líon na bearnaí sa phaidir a thug Íosa dúinn. Is féidir an phaidir seo a rá ag an Aifreann sa pharóiste, ar scoil nó sa bhaile. Is féidir leis an uile dhuine a thugann grá do Dhia agus a bhaineann le clann Dé an phaidir seo a rá. Cuir na paidreacha críochnaithe ar taispeáint in ionad urnaí an ranga.

An Déardaoin: Ár dTeaghlach Paróisteach

Bileog Oibre

Líon na bearnaí sa phaidir thíos agus déan an phaidir a mhúin Íosa dúinn a rá.

Amen	nAthair	saor	Neamh	olc	d'Ainm	ár
inniu	ríocht	féin	sinn	mhaithimidne	n-arán	talamh

Ár _____,

Atá ar _____,

Go naofar _____.

Go dtaga do _____.

Go ndéantar do thoil ar an _____,

Mar a dhéantar ar Neamh.

Ar _____ laethúil tabhair dúinn _____.

Agus maith dúinn _____ bhfiacha,

Mar a _____ dár

bhféichiúna _____.

Agus ná lig _____ i gcathú,

Ach _____ sinn ó _____

_____.

An Aoine: An Teaghlach Domhanda

Machnamh

Má mhairimid i gceart ar domhan, beidh ar ár gcumas an mhaitheas sin a roinnt lenár muintir ar Neamh. De réir mar is féidir linn a bheith ag bláthú agus ag aibiú ar domhan, is ea is mó bronntanas a bheimid in ann a thabhairt linn chuig cóisir Pharthais. (*Amoris Laetitia*, 258)

Smaoinigh

Meabhraíonn An Pápa Proinsias dúinn go bhfuil grá ag Dia don uile dhuine againn, agus gur baill chlann Dé sinn.

Is breá leis an bPápa Proinsias a bheith i dteagmháil leis an bpobal Críostaí ar fud an domhain. Uaireanta tugann sé cuairteanna ar dhaoine, nó cuireann sé glaonna fóin orthu, nó cuireann sé téacsanna chucu. Uaireanta baineann sé úsáid as an ríomhaire le teachtaireachtaí a chur, uaireanta eile scríobhann sé litreacha chucu. I rith na bliana seo caite chuir An Pápa Proinsias litir ar leith chugainn ag meabhrú dúinn go bhfuil grá ag Dia dúinn agus go bhfuil stádas ar leith ag an teaghlach. Iarrann sé orainn grá Dé a roinnt leis an uile dhuine dár muintir féin.

Thugamar chun cuimhneamh é i rith na seachtaine seo go bhfuil éagsúlacht teaghlaigh ann. Rinneamar cur síos ar an teaghlach sa bhaile, an teaghlach ar scoil agus an teaghlach a bhaineann le pobal an pharóiste. Múineann An Pápa Proinsias dúinn gur teaghlach domhanda amháin atá i bpobal na cruinne. Caithimid cuimhneamh air gur cheart cúram a dhéanamh den uile dhuine, de thimpeallacht an domhain, den saol iomlán díreach mar a thugaimid aire dá chéile i measc an teaghlaigh.

Paidir

(*Déan aithris ar an mhúinteoir*)

A Dhia Ghrámhar, éist lenár nguí.

Bíodh an teaghlach domhanda ar do chúram grámhar inniu agus i gcónaí.

Amen.

Scrúdaigh

Tá clann Dé scaipthe ar fud na cruinne. Iarrtar orainn aire a thabhairt don uile bhall de chlann Dé díreach mar a thugaimid aire dá chéile sa bhaile i measc an teaghlaigh, ar scoil, agus sa pharóiste.

Déan plé leis na daltaí maidir le cúram a dhéanamh den teaghlach domhanda. Is féidir a leithéid a dhéanamh ach go háirithe trí aire a thabhairt don aicme atá ocrach, gan dídean, atá bocht nó tinn. Tugaimid aire chomh maith trí chúram a dhéanamh den timpeallacht, den domhan a chaomhnú ionas go mbíonn áit cónaithe álainn ag cách inti.

Más ball freagrach den teaghlach domhanda sinn beimid **cúramach** agus **páirteach**.

Scrúdaigh an dea-obair a dhéanann Society of Missionary Children ar fud na cruinne ag: www.wmi.ie/about-smc/

Gníomhaíocht

Léigh an mhír ar leathanach oibre Dé hAoine agus déan liosta de na bealaí ina bhféadfadh na daltaí a bheith **cúramach** agus **páirteach**, agus grá a léiriú don teaghlach domhanda.

Samplaí:

Cúramach faoina chéile

Páirteach i mbia a roinnt

Cúramach maidir leis na hainmhithe

Páirteach in am a chaitheamh lena chéile

Cúramach maidir leis na bláthanna agus na crainn

Páirteach i ngrá a léiriú

An Aoine: An Teaghlach Domhanda

Leathanach Oibre

Is cuid den teaghlach domhanda sinn. Ba mhaith linn maireachtáil faoi shíocháin ar domhan.

Ionas gur áit ghrámhar a bheadh ann, caithimid a bheith cúramach páirteach, ar nós Dia ar Neamh.

Déan cúram den teaghlach domhanda

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....

Bí páirteach leis an teaghlach domhanda

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

4.....

.....